

v evropské politice (1.1. – 7. 1. 2018)

Událost týdne:

4. ledna podala Evropská komise (EK) u Soudního dvora EU žaloby kvůli odmítání programu přerozdělování žadatelů o azyl proti České republice, Maďarsku a Polsku. Státy tak dostaly rok na to, aby zareagovaly, avšak celý proces může trvat až 18 měsíců. Program, který byl dohodnut v roce 2015 a skončil minulý rok v září. Měl pomoci převážně Řecku a Itálii, kam proudilo nejvíce uprchlíků. Podle plánu se mělo přesunout 160 000 lidí, přesto si podle EK státy EU přerozdělily pouze 32 000 migrantů.

1. ledna slavilo Slovensko 25. výročí Dne vzniku samostatného slovenského státu a Češi Den obnovy samostatného českého státu. Podle slovenského premiéra Roberta Fica (Smer-SD) je potřeba vnímat samostatnou SR jako úspěch. Zároveň připomenul, že je potřeba zachovat demokratické a proevropské směřování Slovenska, včetně respektu k politickým, občanským a sociálním právům jeho občanů. Bývalý premiér ČSFR Petr Pitthart uvedl, že rozdělení přineslo víc pozitiv Slovákům, než Čechům, a že se před rozdělením příliš řešila finanční otázka. Český politolog Vladimír Prorok řekl, že ani po 25 letech se ČR a SR nepodařilo dohnat západní země, ačkoliv se ekonomicky stabilizovaly a rostou.

2. ledna zbavil ústavní soud v Moldavsku prezidenta Igora Dodona dočasně moci kvůli nečinnosti při schvalování personálních změn ve vládě. Prezident podle soudu porušil ústavu, když podruhé odmítl podepsat výměnu několika členů vlády. Jeho pravomoci by měl převzít předseda parlamentu Andrian Candu.

3. ledna se sešel nový polský premiér Mateusz Morawiecki s maďarským premiérem Viktorem Orbánem v Budapešti. Projednávali spolu migrační otázku a Visegrádskou skupinu. Premiéři se shodli na odmítnutí unijních kvót na přerozdělování migrantů a na nefunkčnosti migrační politiky EU. Oproti očekávání se nehovořilo o sporu Polska a Evropské komise (EK) ohledně kontroverzních soudních reforem. Orbán před nedávnem Polsko podpořil se slovy, že Maďarsko bude případný postup EK vetovat.

5. ledna byl gruzínským soudem v Tbilisi odsouzen gruzínský exprezident Michail Saakašvili ke třem letům vězení za úmyslné překročení pravomocí, když v roce 2009 udělil milost čtyřem policistům za vraždu bankéře Sandra Girgvlianiho. Rozsudek byl udělen v jeho nepřítomnosti a předpokládá se, že se exprezident případně odvolá až k Evropskému soudu pro lidská práva.

5. ledna zamítl španělský nejvyšší soud žádost katalánského vicepremiéra Oriola Junquerasa o propuštění. Podle soudu hrozilo, že by vicepremiér pokračoval ve snaze o odtržení Katalánska od Španělska, přestože odstoupil od jednostranného vyhlášení nezávislosti. Politik tak zůstává ve vazbě spolu s exministrem vnitra Joaquimem Fornem a dvěma lidry separatistických organizací. Bývalý expremiér Carles Puigdemont zůstává v Bruselu.

5. ledna jednal francouzský prezident Emmanuel Macron s tureckým prezidentem Recepem Tayyipem Erdoganem ohledně vstupu Turecka do EU. Vzhledem k porušování lidských práv v Turecku podle Macrona nemůžou přístupové rozhovory pokračovat. Turecký prezident reagoval se slovy, že Turecko nebude po 54 letech čekání o vstup žebrot. Zároveň si postěžoval, že EU neposkytuje dostatečnou pomoc v řešení uprchlické krize a ani neposkytl Turecku slíbený bezvízový styk výměnou za zadržování uprchlíků.

7. ledna začaly v Berlíně sondovací rozhovory o nové německé vládě mezi sociálními demokraty (SPD) a konzervativní unií (CDU/CSU). Předsedové stran projeví vůli rychle se dohodnout a vytvořit stabilní vládu. Po sondovacích rozhovorech by mělo nastat již koaliční vyjednávání a tvorba koaliční smlouvy. Největší spory se očekávají v migrační, daňové či důchodové politice. Nová vláda pravděpodobně nevznikne dříve než v březnu.

Telegraficky:

- Dne 3. ledna jednali představitelé Maďarska a Polska o vytvoření regionální rozvojové banky pro investice do infrastruktury ve střední Evropě se zapojením České republiky a Slovenska.

© CEVRO, z. s. 2018

www.cevro.cz, info@cevro.cz

Zpracovali: Monika Zuberová a Jan Fiala

